

**ŠKOLNÍ STRATEGIE PRIMÁRNÍ
PREVENCE RIZIKOVÉHO
CHOVÁNÍ DĚTÍ A MLÁDEŽE
NA OBDOBÍ 2019 – 2027**

Obsah

I.	ÚVOD	3
II.	Zmapování situace pro vytyčení cílů ŠPS.....	4
A.	Charakteristika školy	4
B.	Sociální a jiné okolí školy	4
C.	Popis aktuálního stavu.....	5
III.	Personální zajištění prevence	5
A.	Vedení školy a školní poradenské pracoviště.....	5
B.	Úkoly jednotlivých osob	6
IV.	Stanovené cíle školní strategie prevence rizikového chování dětí a mládeže	7
A.	Prevence všeobecně.....	7
B.	Oblasti prevence sociálně patologických jevů.....	8
C.	Dlouhodobé cíle	Chyba! Záložka není definována.
D.	Střednědobé cíle.....	Chyba! Záložka není definována.
E.	Krátkodobé cíle.....	Chyba! Záložka není definována.
F.	Realizace preventivního programu na jednotlivých stupních školy	8

I. ÚVOD

Školní preventivní strategie je součástí školního vzdělávacího programu. Školní preventivní strategie je dlouhodobý preventivní program školy, který definuje dlouhodobé cíle v oblasti prevence sociálně patologických jevů a přizpůsobuje se kulturnímu a sociálnímu klimatu školy i specifikám školy, žákovské populace i okolí školy, respektuje rozdíly ve školním prostředí. Školní preventivní strategie vychází z Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019 – 2027, z Metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (Dokument MŠMT č.j. 21291/2010-28) a z Metodického pokynu ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č.j. MSMT-21149/2016).

Období školního vzdělávání je důležitou součástí formování osobnosti dětí a mládeže. Prevence na školách by měla být významným nástrojem při působení na postoje a hodnoty mladých lidí. Efektivní působení je u mladistvých mnohem účinnější než u dospělých, proto by se preventivní strategie měla zaměřit právě na ně.

Primární prevencí rozumíme veškeré konkrétní aktivity realizované s cílem předejít problémům a následkům spojeným s projevy rizikových forem chování, případně s cílem minimalizovat jejich dopad a zamezit jejich rozšíření. Nedílnou součástí primární prevence je výchova žáků základní školy ke zdravému životnímu stylu, k osvojování pozitivního sociálního chování a formování společensky žádoucích postojů žáků ke všem druhům rizikového chování, předcházení rizikovému chování i jeho možnému opakování.

II. Zmapování situace pro vytyčení cílů ŠPS

A. Charakteristika školy

Naše škola sídlí na ulici Žákovská 1/1006 v Havířově. V letošním školním roce je navštěvuje 423 žáků.

Škola má třídy zaměřené na tělesnou výchovu nebo hudbu, zpěv a koncertní činnost. Dvakrát do roka pořádá samostatný koncert žáků s pěveckou, hudební, pohybovou a taneční náplní. Pracují zde tři pěvecké sbory, které se zúčastňují vystoupení, soutěží, přehlídek a festivalů. Nabízíme možnost výměnných akcí se školou podobného zaměření. Ve školním roce 2007/2008 jsme navázali partnerství se školou ze slovenského Klokočova. Pořádáme výměnné kulturní či sportovní akce. Citlivý přístup ke kultuře a umění podporujeme pravidelnými návštěvami výstav v galériích a výstavních místnostech města Havířova. Využíváme keramické dílny ve škole. Pestrou výtvarnou a rukodělnou činností se vyznačuje i naše školní družina. Velkou snahou školy je zkvalitnění tělesné výchovy na škole. Pro tento účel byly rekonstruovány obě tělocvičny, proběhla generální oprava školního hřiště a byla vybudována nová sportovní hala. Naše škola má 20 odborných učeben, které jsou zrekonstruované, vybavené moderními prostředky. Můžeme se pochlubit odbornými učebnami s interaktivními tabulemi, novou učebnou výtvarné výchovy, moderní knihovnou a mnohými dalšími. V prostorách chodby 2. patra na II. stupni byl vybudován přednáškový sál, který je využíván k projekci při projektových dnech, ale i během výuky.

B. Sociální a jiné okolí školy

Převážná většina našich žáků je z Havířova a jeho blízkého okolí. Máme také 1 žákyni, která plní povinnou školní docházku v zahraničí. V oblasti integrovaných žáků jsme za poslední dva roky zaznamenaly nárůst – 44 žáků. Máme také 4 asistenty pedagoga.

Škola se nachází v klidné městské části. Žáci přicházejí z rodin s různými sociálními poměry. Přinášejí si vzorce chování, které lze ve škole ovlivnit, zásadním změnám v chování žáka může však dojít jen ve spolupráci s rodiči. Jedním z úkolů nejen třídních učitelů je prohloubit důvěru rodičů v učitele a ve školu. Spolupráce s místními odborníky, lékaři, policií, odborníky PPP, SPC, SVP, s odborem sociální péče Magistrátu města Havířov a dalšími je na kvalitní úrovni.

C. Popis aktuálního stavu

Třídní učitelé pravidelně monitorují situaci ve třídních kolektivech v oblasti sociálně patologických jevů mezi žáky, problémové situace řeší s výchovným poradcem a metodikem prevence, s rodiči, v případě potřeby i s pracovníky dalších podpůrných organizací. Rodiče mají možnost se kdykoli kontaktovat s vyučujícími na platformě Bakaláři a také v jejich konzultačních hodinách. Na škole také funguje SRPŠ.

Žáci na třídnických hodinách řeší kromě organizačních záležitostí rovněž konflikty ve třídě a ostatní třídní, vztahové i jakékoliv jiné problémy, hodnotí situaci a klima ve třídě či ve škole, vyjadřují svá hodnocení, přání, svými postoji aktivně ovlivňují zaměření a volbu příslušných preventivních aktivit, to vše s cílem zlepšovat sociální klima ve třídě. Kritické zhodnocení jejich informací je v mnoha případech velmi cenným zdrojem pro směřování a cílení další preventivní a výchovné práce. Na škole funguje také žákovský parlament, ve kterém jsou zástupci z každé třídy na druhém stupni. Jeho zástupci jsou cennými spolupracovníky pedagogů.

Informace a závěry z každoročního vyhodnocování MPP jsou součástí výroční zprávy školy a pro školního metodika prevence i výchovného poradce jsou důležitým podkladem pro další práci, pro korigování a směřování jejich působení.

III. Personální zajištění prevence

A. Vedení školy a školní poradenské pracoviště

Ředitel školy:	Mgr. Dan Stankuš
Zástupce ředitele pro I. stupeň:	Mgr. Dana Kusinová
Zástupce ředitele pro II. stupeň:	Mgr. Lubor Suder
Výchovný poradce:	Mgr. Valentina Srkalová
Metodik prevence:	Mgr. Daniela Hanušová
Speciální pedagog:	Mgr. Věra Kubíková, Mgr. Denisa Janků

B. Úkoly jednotlivých osob

Ředitel školy

- má odpovědnost za podporu, vytváření a realizaci programu, sleduje jeho efektivitu a v případě potřeby svolává výchovné komise.

Výchovný poradce

- poskytuje poradenství při řešení školního neúspěchu, výukových problémů, volbě povolání a dalšího vzdělávání žáků, společně s třídními učiteli se podílí na tvorbě individuálních vzdělávacích plánů a připravuje podmínky pro integraci jednotlivých žáků, navrhuje řediteli školy svolávání výchovných komisí, konzultuje problémy s odbornými pracovišti.

Metodik prevence

- koordinuje přípravy a realizace programů, komunikuje s žáky, rodiči, ostatními pedagogickými pracovníky školy a to především s třídními učiteli, odkazuje na další odborníky, zaměřuje se na zachycování varovných signálů souvisejících s problematikou rizikových projevů chování, účastní se výchovných komisí, spolupracuje s organizacemi v oblasti primární prevence.

Speciální pedagog

- provádí samostatnou poradenskou, diagnostickou a terapeutickou činnost, která není přímou součástí vzdělávací činnosti školy, služeb speciálního pedagoga mohou využít děti, jejich zákonní zástupci i učitelé, uskutečňuje konzultace se zákonnými zástupci při výukových a výchovných problémech dětí

Pedagogové

- věnují se v rámci výuky rozvoji kompetencí žáků v oblasti sociálních dovedností, učí podle principů a metod v rámci koncepce školy, provádějí průběžnou diagnostiku žáků a třídy, na pedagogických radách vzájemně hodnotí uplynulé období, konzultují případné problémy, navrhnou opatření, informují výchovného poradce, školního metodika prevence o případech výskytu agresivního chování ve třídě, signálů o potížích žáka (osobnostní, rodinné, vztahové), náhlém i trvalém neúspěchu v učení, obtížné komunikaci, konfliktu s rodiči porušování pravidel soužití ve škole žákem

Odborné instituce

- spolupracují na realizaci preventivních aktivit

Výchovná komise

- Výchovná komise má za úkol řešit závažnější problémy chování a prospěch žáků. V převážné míře se zabývá těmi problémy, které řešil třídní učitel, a následně nedošlo ke zlepšení situace. Za svůj hlavní cíl si klade důsledně řešit rizikové projevy chování (šikana, záškoláctví, agresivita, závislostní chování, nekázeň, zhoršený prospěch apod.). V popředí zájmu výchovné komise je nastavení preventivních opatření k potlačení výskytu rizikových projevů chování. Jejím cílem není pouze udělovat žákům sankce za jednotlivé přestupky, ale též jim pomáhat zvládat jejich vážnější problémy.

IV. Stanovené cíle školní strategie prevence rizikového chování dětí a mládeže

A. Prevence všeobecně

Specifická primární prevence:

- aktivity a programy, které jsou zaměřeny specificky na předcházení a omezování výskytu jednotlivých forem rizikového chování žáků. Jedná se o všeobecnou prevenci, která je zaměřena na širší populaci, aniž by byl dříve zjišťován rozsah problému nebo rizika, selektivní prevenci, která je zaměřena na žáky, u nichž lze předpokládat zvýšenou hrozbu rizikového chování a indikovanou prevenci, která je zaměřena na jednotlivce a skupiny, u nichž byl zaznamenán vyšší výskyt rizikových faktorů v oblasti chování, problematických vztahů v rodině, ve škole nebo s vrstevníky.

Nespecifická primární prevence:

- veškeré aktivity podporující zdravý životní styl a osvojování pozitivního sociálního chování prostřednictvím smysluplného využívání a organizace volného času

Efektivní primární prevence

- kontinuální a komplexní programy, interaktivní programy, především programy pomáhající čelit žákům sociálnímu tlaku, zaměřené na zkvalitnění komunikace, nenásilné zvládání konfliktů, odmítání návykových látek, zvyšování zdravého sebevědomí, zvládání úzkosti a stresu apod.

B. Oblasti prevence sociálně patologických jevů

K těmto okruhům sociálně patologických jevů budou žáci absolvovat programy a besedy pořádané spolupracujícími instituty:

- záškoláctví
- šikana, kyberšikana
- divácké násilí
- vandalismus
- xenofobie, rasismus, extremismus, antisemitismus, homofobie
- užívání návykových látek
- gambling
- tabák, alkohol
- náboženství a sekty
- krádeže
- onemocnění HIV/AIDS
- veškeré poruchy příjmu potravy
- netolismus
- SCAN

C. Cíle – dlouhodobé, střednědobé, krátkodobé

Dlouhodobé cíle:

- výchova ke zdravému životnímu stylu, podněcování žáků k uvědomění si zodpovědnosti za své zdraví a za životní prostředí
- vytváření životních postojů a kvalitního žebříčku hodnot s důrazem na život bez drog, násilného, xenofobního, rasistického a diskriminačního chování
- rozvoj a podpora sociálních kompetencí, posilování duševní odolnosti vůči stresu a negativním zážitkům, vybírat efektivní programy primární prevence, podporovat vlastní aktivitu žáků (kulturní, sportovní akce, soutěže, vystoupení)
- včasné rozpoznání rizikové chování žáků mezi sebou, dokázat na ně upozornit a aktivní přístup při hledání způsobů řešení
- vytvoření pedagogického sboru, který bude vzájemně spolupracovat při řešení problémových jevů a podpoří dobré klima školy
- budování otevřeného vztahu mezi žáky, učiteli a rodiči
- ztotožnění se se zdravým způsobem života
- zavádění metod, které pomohou co nejefektivněji snížit rizikové chování
- wellbeing ve škole

Střednědobé cíle

- zapojení rodičů do dění školy
- tvorba vlastních projektů primární prevence

- vytvoření a podpora systému víceletého financování pro oblast primární prevence
- naučit žáky rozpoznat projevy rizikového chování a krizové situace, umět v těchto případech vhodně reagovat
- prohlubovat spolupráci s rodiči v oblasti prevence rizikového chování
- informovat rodiče o plánu primární prevence rizikového chování
- vzdělávat pedagogy v oblasti prevence školního násilí, vedení třídnické hodiny, práce třídního učitele s třídním kolektivem a řešení konfliktních situací mezi žáky, komunikace učitel – žák
- efektivní výuku podporovat exkurzemi, besedami, návštěvami kulturních akcí, projektovými činnostmi
- vést žáky k žádoucímu využívání komunikačních a informačních technologií, podporovat výuku na počítačích a jejich využívání

Krátkodobé cíle

- zmapování potřeb primární prevence
- realizace specifické a nespecifické primární prevence
- budování pozitivních vztahů mezi žáky, zamezit projevům nevhodného chování
- zvýšení povědomí o rizikovém chování
- efektivní dlouhodobé preventivní programy - vytvoření dlouhodobé spolupráce s vybranými subjekty
- aktivní přístup všech zúčastněných (ankety, setkávání 1. a 2. stupně, zasílání informací třídních učitelů o výskytu rizikového chování v jednotlivých třídách metodikovi prevence)
- efektivní spolupráce se ŠPP, s rodiči
- okamžité předávání informací při zjištění rizikového chování
- sledování projevu chování žáků se zaměřením na specifické rizikové chování (nikotinové sáčky, kratom, HHC aj.)
- průběžné vzdělávání pedagogů, předávání informací ostatním

D. Realizace preventivního programu na jednotlivých stupních školy

Preventivní program na první stupni

1. ročník - Člověk a jeho svět

- Řekne svoji adresu
- Jsem školák
- Naše škola a třída
- O přestávce, V budově školy - – vztahy ve třídě, pomoc spolužákům, vzájemná tolerance
- Cestou do školy
- Naše rodina, rodinná oslava
- Umíš se chovat?
- Práce a zábava
- Můj režim dne
- Lidské tělo, hygiena
- Zdraví a nemoci
- Úrazy, ochrana zdraví

- Správná výživa, zdravé zuby
- Den Země
- Chování v přírodě

2. ročník - Člověk a jeho svět

- Začíná škola, školní řád, cesta do školy
- Moje rodina
- OČMÚ – na silnici bezpečně, pravidla silničního provozu
- Mezilidské vztahy – šikana jako negativní jev, tolerance
- Roční období a rizika s nimi spojená
- Chování za mimořádných situací
- Domov a funkce rodiny
- Nebezpečí doma
- Práce ve skupině, role ve skupině, kooperace
- Člověk a jeho tělo
- Člověk ve zdraví a v nemoci – zdravý životní styl
- Rizikové chování
- Den Země

3. ročník

- Vnitřní řád školy, práva a povinnosti
- Vztah k místu, kde žijí, moje rodina
- Moji spolužáci – prevence šikany, pochvala, uznání, komunikace
- Pravidla bezpečného chování za mimořádných situací, Evropský týden mobility
- Bezpečné chování v modelových situacích dopravní výchovy, silniční provoz
- Zdravý životní styl, zdravá strava, pestrý jídelníček
- Ochrana osob za mimořádných situací

4. ročník – Člověk a jeho svět

- Vnitřní řád školy, klima třídy
- Moje rodina, moje město, můj domov
- Dopravní výchova – průkaz cyklisty, silniční provoz, bezpečnost, první pomoc, ETM
- Vztah k přírodě a vliv na ní
- Základní lidská práva, povinnosti, cítit se bezpečně, linka bezpečí
- dobré klima třídy, kooperace, vlastní postoj, sebehodnocení
- Intoxikace nebezpečnými látkami, léky, návykové látky
- prevence šikany, prevence kriminality, asertivní postoj k negativním projevům

5. ročník – Člověk a jeho svět, Pracovní výchova, Tělesná výchova

- Zásady bezpečnosti práce, první pomoc při poranění
- Vnitřní řád školy, práva a povinnosti
- Význam pohybu pro zdraví, zdravý životní styl
- Látky a jejich vlastnosti, zdravotní a sociální rizika návykových látek
- Ochrana životního prostředí
- Lidské tělo, volný čas
- Prevence závislostí a kriminality
- Sexuální výchova

- Osobní bezpečí
- Den Země, Dopravní výchova

Preventivní program na druhém stupni:

6. třída

- Vnitřní řád školy, bezpečné klima ve třídě, práva povinnosti žáků
- Život v rodině, ve společnosti, ve škole, společenské chování
- Vandalismus
- Globální problémy, Červený kříž, Den Země, ekologická výchova
- Životní plány a cíle, řešení konfliktních situací
- Zdraví - duševní hygiena, tělesná hygiena, režim dne, odpovědné chování, pohlavní choroby, zdravý životní styl – stravovací návyky
- Základní lidské potřeby
- Bezpečné prostředí a chování ve škole, ochrana zdraví při různých činnostech, vztahy ve třídě, prevence šikany
- Rizika silniční a železniční dopravy
- Ochrana člověka za mimořádných

7. třída

- Vnitřní řád školy, bezpečné klima ve třídě, práva a povinnosti žáků
- Solidarita, mezilidské vztahy, ochrana osob za mimořádných situací, morálka
- Tolerance, zájmy, problémy lidské nesnášenlivosti, mravnost
- prevence kriminality, prevence šikany
- Den Země, zdravý životní styl – zdravé stravovací návyky, tělesná a duševní hygiena, kouření a alkohol
- Dopravní výchova – bezpečně na silnicích

8. ročník

- Vnitřní řád školy, práva a povinnosti žáků, zdravé klima ve třídě
- Tolerance, zájmy, problémy lidské nesnášenlivosti, mravnost
- Základní lidská práva, práva dítěte, poškozování lidských práv
- Problémy národností, náboženské, terorismus
- Globální problémy, Den Země, ochrana osob za mimořádných situací
- Prevence šikany
- Lidské tělo – zdravý životní styl, poruchy příjmu potravy, škodlivost návykových látek, alkohol, kouření, duševní hygiena
- Základní lidská práva, práva dítěte, poškozování lidských práv
- Ekologická výchova a její vliv na lidské zdraví, zneužívání návykových látek, bezpečnost v domácnostech,
- Kyberšikana, bezpečný internet

9. ročník

- Vnitřní řád školy, zdravé klima ve třídě, mezilidské vztahy, práva a povinnosti
- Tolerance, xenofobie, rasismus, extrémismus, antisemitismus, náboženství a sekty
- Prevence pohlavních chorob, antikoncepce
- Zdravý životní styl – poruchy příjmu potravy, zneužívání návykových látek, alkohol, kouření
- Prevence kriminality

- Prevence šikany
- Ochrana osob za mimořádných situací
- Den Země, zdravý životní styl

V. Důležité kontakty

1. PPP Havířov, Opletalova 602/5, Havířov – Šumbark, tel: 597 582 372, email: poradna@pppkarvina.cz
2. Centrum prevence, Přemyslova 1618/12, Havířov – Podlesí, tel: 599 505 335, email: sekretariat@ssmh-havirov.cz
3. Odbor sociálních věcí Havířov, Svornosti 2, Havířov – Město, tel: 596 803 149, email: paclova.milada@havirov-city.cz
4. SVP Karviná, Karviná - Fryštát, Vydmuchova 1835/10, tel: 552 301 679, 552 301 671, email: svp.karvina@seznam.cz
5. Policie ČR, Sv. Čecha 1, Havířov – Město, tel: 596 805 541, email: ka.oo.havirov1.sekretariat@pcr.cz
6. Městská policie, Balzacova 1190/2, Havířov – Město, tel: 596 803 11, email: posta@havirov-city.cz
7. Oblastní metodik preventivních aktivit (OMPA): metodik@pppkarvina.cz, tel.: 597 582 370
8. Krajský metodik preventivních aktivit - Mgr. Andrea Matějková, tel. 595 622 337, e-mail: andrea.matejkova@msk.cz.
9. Manažer prevence kriminality Havířov: Bc. Monika Krpelíková, 596 813 146 manazer.mpha@havirov-city.cz

V Havířově dne

Ředitel školy:

Metodik prevence: